

Sujuvasti arktiseen elämään
Toimintamallin rakentaminen
20.4.2021

Aino Mensonen, Juho Renvall

RAMBOLL

Bright ideas. Sustainable change.

luottamuksellinen



Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020



Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

INARI
Voimaksi luonnostaan.

SISÄLTÖ

Sujuvasti arktiseen elämään –hankkeessa muotoiltiin työperäisen maahanmuuton palvelupolku, josta tehtiin 15 sivuinen muotoilijan visualisoima oma dokumentti. Palvelupolku on yhteisesti asetettuun visioon perustuva näkemys siitä, miten työperäiseen maahanmuuttoon liittyvät palvelut toteutetaan maahanmuuttajan näkökulmasta. Se kuvaa myös toimijoille palvelupolun ja sen toimintamallin. Näin palvelupolku toimii apuna niin maahanmuuttajalle itselleen kuin heidän kanssaan työskenteleville / palveluiden tarjoajille.

Palvelupolku ei ole syntyessään valmis vaan se sisältää asioita, joita ei ole vielä toteutettu. Nämä asiat on koottu tähän dokumenttiin ratkaisukorteiksi. Jotta palvelupolku on saumaton ja sen taustalla toimiva sidosryhmien ja toimijoiden välinen toimintamalli selkeä kaikille osapuolille, tulee ratkaisukortit toteuttaa. Tässä dokumentissa myös kerrataan työn johtopäätökset ja suositukset.



Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020



INARI

RAMBOLL

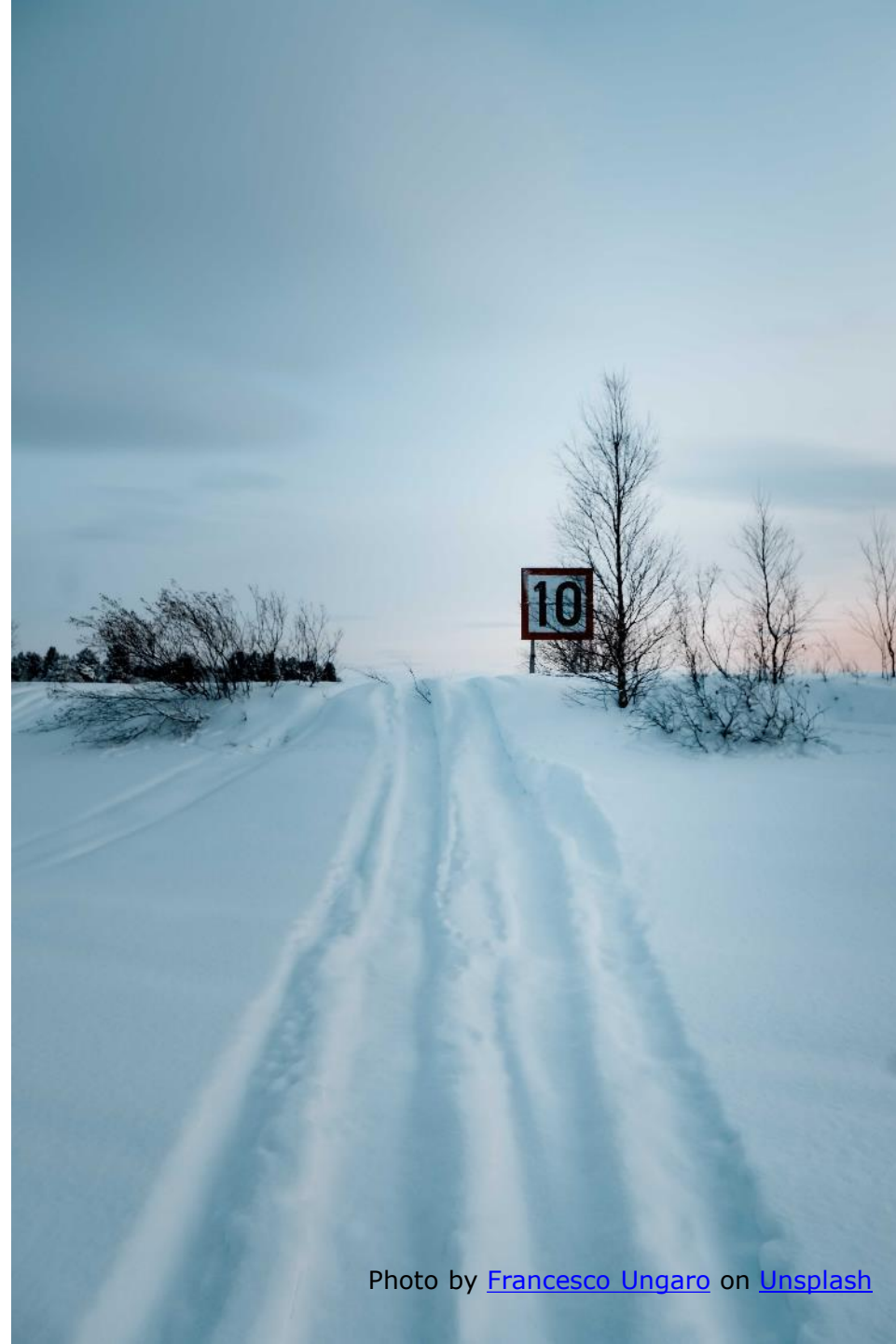


Photo by [Francesco Ungaro](#) on [Unsplash](#)

JOHTOPÄÄTÖKSET JA SUOSITUKSET

JOHTOPÄÄTÖKSET

Työssä muotoiltiin toimijoiden yhteinen visio työperäiselle maahanmuutolle: *Kotoutunut muuttaja kokee yhteisöllistä inarilaisuutta ja sitoutuu Inariin. Muuttaja löytää mielekästä vapaa-ajan tekemistä, saa tehdä osaamistaan vastaavaa työtä, osaamista kasvatetaan mielekkäillä opinnoilla. Muuttajaa tuetaan sujuvalla palveluprosessilla.*

Palvelupolku, joka kuvaa työperäisen maahanmuuton tarpeet ja toiminnot, on kuvattu erillisenä esityksenä. Toimijat muotoilivat työpajoissa palvelupolun, jonka saumattomuuteen pyritään yhteisellä tekemisellä. Palvelupolku vastaa yhteiseen visioon ja se on saumaton sen jälkeen, kun tässä työssä nostetut kipupisteet on tuotettu. Kipupisteet kerätiin työhön ratkaisukorteiksi.

Palvelupolku kuvaa toiminnot, jotka maahanmuuttaja tarvitsee. Toiminnot on kuvattu toimijatahoina, ei millä edellytyksillä voi saada tukea. Näin polku ei "happane".



SUOSITUKSET

Työssä nousi useita asioita, joita tulisi lähteä kehittämään seuraavaksi, jotta palvelupolusta saadaan aidosti saumaton. Kielikoulutus, koordinaattorit ja edunvalvonta nousivat isoimpina kokonaisuuksina. Kaikki tunnistetut kipupisteet on koottu ratkaisukorteiksi.

Kielikoulutuksessa tulee selvittää miten infoFinlandin tarjonta palvelisi mahdollisimman hyvin Inariin muuttavia, ja tehdä tarkempi suunnitelma, miten kielen oppimista tuetaan työelämän ohessa. Myös S2-opettajien kanssa yhteistyötä tulee vahvistaa ja ratkaista, miten koko Lapin alueella voitaisiin voimat yhdistämällä tukea maahan-muuttajien kielitaidon kehittymistä. Kielitaidon kehittämisessä tällä hetkellä haasteena on se, että kurssit on suunniteltu henkilöille, jotka eivät ole aktiivisesti työelämässä.

Maahanmuuttokoordinaattorin tehtäviä tekevät tällä hetkellä useat toimijat, niin työnantajat kuin kunnan eri osastot. Maahanmuuttokoordinaattori tarvitaan kasvoksi maahanmuuttajalle vaikka tehtävissä auttaisi moni muukin. Suosittelemme maahanmuuttokoordinaattorin roolin ja vastuualueiden kuvausta, toimintamallin selkeyttämistä ja sen pilotointia.

Yksi Inarin vetovoimatekijöistä voisi olla hankkeessa ideoitu maahanmuuttokummi. Suosittelemme maahanmuuttokummin roolin ja vastuualueiden kuvausta rinnakkain maahanmuuttokoordinaattorin roolituksen kanssa. Näin roolien välille saadaan luotua selkeät pelisäännöt ja toimintamallit. Lisäksi suosittelemme toiminnan pilotointia yhdessä maahanmuuttokoordinaattorin pilotoinnin kanssa. Hyviä benchmark-kohteita maahanmuuttokummitoiminnasta ovat mm. SPR ystävätoiminta ja Lapin yliopiston kummiperheteroiminta. Suosittelemme aloittamaan työn benchmarkauksella.

SUOSITUKSET

Edunvalvonta tulisi järjestää koko Lapin alueella.
Suosittelemme hanketta, jossa:

- 1) muotoillaan malli edunvalvonnalle,
- 2) määritetään eri toimijoiden roolit ja vastuut,
- 3) muotoillaan tavoite ja sitä vastaava tiekartta, jolla tavoitteeseen päästään (tavoite + aikataulu)
- 4) asetetaan tavoite palveluille, jotka tarvitaan Inarissa ja sille, kuinka usein kyseiset palvelut tulisi Inarissa olla saatavilla,
- 5) luodaan mittaristo, jolla seurataan toteutumista, jotta maahanmuuttajan etuja aidosti valvotaan.

Työssä nousi myös kysymys, ymmärrämmekö tarpeeksi hyvin, mitkä tekijät houkuttelevat maahanmuuttajia. Suosittelemme tähän selvitystä, joka pureutuu vetovoimatekijöiden lisäksi maahanmuuton syihin.

Työpajoissa keskusteltiin myös maahanmuuttajien tavoittamisen haasteista. Perhe saattaa ilmestyä ”puskista” eli heidän saamisensa palvelupolulle on haaste. Tätä tulisikin pohtia tarkemmin ja selvitystä voisi tehdä houkuttelevuustekijöiden kanssa rinnan. Suosittelemme, että työn jälkeen mietitään, miten maahanmuuttajat tavoitetaan, mitä markkinoinnin lisäksi tulee tehdä ja kenelle erityisesti tulee markkinoida. Mistä kohderyhmä tavoitetaan?

RATKAISUKORTIT

RATKAISUKORTIT - KOORDINAATTORIT

Maahanmuuttokoordinaattori

HAASTE / KUVAUS

Koordinaattorin tulisi huolehtia kunnan palveluihin ohjaamisesta ja maahanmuuttajien auttamisesta palvelupolulla + vastata mitä erikoisempiin kysymyksiin

Kaikki osastot ovat jo toimineet "maahanmuutto-koordinaattoreina". Ollaan kehitetty englanninkielisiä sivuja esim. Make Inari Your Home ja Inari.fi/en ja pyritty siihen, että etsivä löytää itse tiedon ja suorat kontaktit. Tarve kuitenkin yhden luukun periaatteelle, jossa on "kasvot" koordinoinnille.

TOIMIJAT

Koko kunnan yhteinen asia <-> tietty henkilö

MUUT HUOMIOT

Painottunut kunnan eri osastojen auttamiseen, käännöstöihin, tulkkauksiin.

Inarin verkkosivuilla on hyvin toimiva chat

Mistä resurssit avustamiseen?

Mitkä valmiudet työnantajilla on avustaa työntekijöitään byrokratiassa? Barona ym. tekee jo nyt

Mikä on tarvittava avun määrä?

ToDo

Maahanmuuttokoordinaattorin roolin ja vastualueiden kuvaus, toimintamallin selkeytys ja pilotointi.

Maahanmuuttokummi

HAASTE / KUVAUS

Tukihenkilö, joka toimii vapaaehtoistoiminnan periaattein
Henkinen tuki maahanmuutossa ja muutoksessa

TOIMIJAT

MLL, SPR

Arctic life Inari verkosto, kyläyhdistykset

MUUT HUOMIOT

Yrityskummius: tapahtumien järjestäminen, arkielämää Inarissa
Maahanmuuttajataustaisilta vertaistukea

Hankekoordinaattori voisi hoitaa alussa. Hyvinvointi-koordinaattori voisi lobbata asiaa järjestöjen suuntaan.

Lapin Yliopistolla on ystäväperheet ulkomaalaiselle.

Mallia SPR:n ystävätoiminnasta.

Koulutukset, jotka valmentavat tukitoimintaan (SPR/MLL) on valmiina, kannattaa hyödyntää

Moninetilla (Rovalan Settlementti ry:n ylläpitämä monikulttuurikeskus) on toimintaa verkossa ja opiskelumateriaalia suomenkielen alkeisiin opiskelumateriaalia verkossa -> mahdollinen yhteistyötaho.

ToDo

Maahanmuuttokummin roolin ja vastualueiden kuvaus rinnakkain maahanmuuttokoordinaattorin roolituksen kanssa, jotta roolien välille saadaan luotua selkeät pelisäännöt ja toimintamallit. Kuvataan kriteerit ja toimintamalli. Toiminnan pilotointi yhdessä maahanmuuttokoordinaattorin pilotoinnin kanssa. Toiminnan käyntiin polkaiseminen ratkaistaan hankkeessa.

RATKAISUKORTIT – KIELI (1/2)

Tulkkauspalvelut

HAASTE / KUVAUS

Eri osastoilla on eri palveluntarjoajia
Puhelintulkkaukseen tarvitaan päivystysomaisesti, sopimus
puhelintulkkausmahdollisuudesta mahdollisesti puuttuu

TOIMIJAT

Maahanmuuttokoordinaattori
inari@inari.fi

MUUT HUOMIOT

Salassapitovelvollisuus (ei voida käyttää kummiä tai muuta
tuttua)
Viranomaisen järjestää lähtökohtaisesti tulkin ja maksaa
sen.

ToDo

Tuotetaan kunnan nettisivuille päivitetty lista eri kielten
tulkeista alueella
Selvitetään, onko puhelintulkkaus sopimusta.

SUOMI 2. Kielenä

HAASTE / KUVAUS

Nykytilanne: Jokaiselle S2-lapselle tehdään oma
oppimissuunnitelma (varhaiskasvatuksessa 3+)
Tarvitaan vastaavan tasoista koulutusta myös aikuisille.

MUUT HUOMIOT

Järjestetty oppilaskohtaisesti, jotta lapsen etu toteutuu
Nelikielinen kunta, ja saamen kielen lait -> onko suomi
pääkieli?

ToDo

Selvitys koko Lapin laajuudesta S2-tasoisesta
verkkokoulutuksesta

RATKAISUKORTIT – KIELI (2/2)

Kevyempi kielikoulutus

HAASTE / KUVAUS

Tarve kevyemmälle kielikoulutuksella työssä käyvälle maahanmuuttajalle

TOIMIJAT

Make Inari Your Home / Inarin eng-kieliset sivut, josta löytää ajantasaisen tiedon kootusti

Kansalaisopisto, pitkäkestoiset kurssit

Verkkosta löytyvät kielikoulutukset: Liittyminen InfoFinland-verkostoon

TE-toimisto

MUUT HUOMIOT

InfoFinlandiin olevia verkkokoulutuksia (YLE, Hel). Info Finlandilla on Finniscourses.fi -palvelu, josta löytää suomen kielen verkkokurssit.

Inari-passilla maksaminen

Henkilöt, jotka ovat osa-aikatöissä tai ovat ylittäneet jo TE-toimiston tarjoamien kotokoulutusten tavoitetason voi löytyä ratkaisuja verkko-opiskelumahdollisuuksia avoimen ammattikorkeakoulun puolelta sekä avoimesta yliopistosta. Mikäli asiakas on TE-toimistossa työnhakijana kannattaa opiskelun vaikutus työttömyysetuuteen tarkistaa, esimerkiksi soittamalla puhelinpalveluihin (suomi, ruotsi, englanti, venäjä). Perinteisten kotokoulutusten lisäksi TE-toimisto järjestää kausityöntekijöille suunnattua suomenkielen koulutusta, joka voi olla hyvä vaihtoehto esimerkiksi vielä vain talviesonkiin työllistyvälle

ToDo

Päätetään millä tavoin ollaan mukana Finniscourses.fi -palvelussa ja hyödynnetään jo luotua verkostoa.

Kehitetään Kansalaisopiston kurssitarjontaa.

Muu kielitaidon kehittäminen

HAASTE / KUVAUS

Tarve arjen kielitaidon kehittämiseksi

MUUT HUOMIOT

Esimerkkejä:

KIELIKAHVILATOIMINTA

Voit oppia uuden kielen alkeet tai jakaa oman kielen osaamista muille osallistujille.

KIELIMESTARI

Kielenoppaana paikallisen kielen oppimiseen arjessa

RATKAISUKORTIT - EDUNVALVONTA

Edunvalvonta

HAASTE / KUVAUS

Haasteena edunvalvonnan puuttuminen, edunvalvontaa tarvitaan koko Lapin alueella yhteisesti
Helpotetaan maahanmuuttajan tunnistautumispalvelua
Valvotaan, että esim. pankkiasiat sujuvat Ivalossa

TOIMIJAT

AVI
Migri

MUUT HUOMIOT

Maahanmuuttajien oikeuksien turvaaminen: kaikilla työnantajilla ei aina kunnossa
Kuka seuraa edunvalvonnan toteutumista?
Tunnistautumisen haasteita ovat mm. raha, aika
Työsuojelu.fi sivuilla paljon edunvalvontaankin liittyvää asiaa
Selvitettävä, mitä viranomaispalveluita tarvitaan Inariin.
Edunvalvonta on myös osa markkinointia: saadaan hyviä työntekijöitä

ToDo

Tunnistetaan tahot, jotka osallistuvat edunvalvonnan -hankkeeseen
muotoillaan malli edunvalvonnalle,
määritetään eri toimijoiden roolit ja vastuut,
muotoillaan tavoite ja sitä vastaava tiekartta, jolla tavoitteeseen päästään (tavoite + aikataulu)
asetetaan tavoite palveluille, jotka tarvitaan Inarissa ja sille, kuinka usein kyseiset palvelut tulisi Inarissa olla saatavilla,
luodaan mittaristo, jolla seurataan toteutumista, jotta maahanmuuttajan etuja aidosti valvotaan.

RATKAISUKORTIT – MARKKINOINTI JA VIESTINTÄ

Make Inari Your Home

HAASTE / KUVAUS

Make Inari Your Home -laskeutumissivusto, josta ohjataan kunnan sivuille + muille maahanmuuttajan kannalta oleellisille sivuille (esim. TE-toimisto)

TOIMIJAT

MUUT HUOMIOT

Onko kyseessä sisältöongelma vai löydettävyysoongelma?

Palvelupolun kautta tulee sisältötarpeita

Yksinkertaistetaan ja sähköistetään tietoa

Vähentää puheluita ja sähköpostia (jotka rasittavat koordinaattoria)- tieto löytyy Make Inari Your Home sivuilta

Tervetuloa -kirjeeseen linkki sivustolle (muuttaja ohjataan suoraan sinne)

Huomioitava, että ulkomaalaistaustainen usein ilman tietokonetta. Tarvitaan tila, jossa maahanmuuttaja voi käyttää tietokonetta - Asiointipisteet, virtupiste: Ainolassa, kunnantalolla, kirjastossa.

Markkinointi: House of Lapland aiemmin markkinoi ulkomaita myöten Mun Lappi sivuja

Suositus selvityksestä: Mistä johtuu, että muuttajia on niin paljon (+/-)

ToDo

Verkkosivuston uudistus, jossa otetaan huomioon palvelupolulla kuvatut aineistot, joiden tulisi löytyä Make Inari Your Home sivustoilta.

Markkinointisuunnitelman luominen.

Virtuaalitodellisuus- koulutuspaketti

HAASTE / KUVAUS

Muuttaja tutustuu Inariin ennen muuttoa

Valmistellaan muuttajaa sopeutumaan

TOIMIJAT

MUUT HUOMIOT

Markkinointitoimenpide

Messuilla

Hankkeella voisi rahoittaa tekemisen

VR= virtuaalitodellisuus joka vaatii lasit

TEM- hankkeessa digihanke, liittyy myös VR-asioihin ja markkinointiin

House of laplandilla ja visit finlandilla on omat hankkeet

ToDo

Markkinointisuunnitelman luomisen yhteydessä suunniteltava kokonaisuus.

Bright ideas. Sustainable change.

